

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

w sprawie **M.P.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2017 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 kwietnia 2016 r., sygn. akt II AKa .../16,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 5 listopada 2015 r., sygn. akt XVIII K .../14,

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2015 r., Sąd Okręgowy w [...] uznał M.P. za winnego tego, że w dniu 10.06.2013 r. w [...] usiłował doprowadzić W. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości, tj. w kwocie nie mniejszej niż 30 milionów złotych, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, poprzez wprowadzenie go w błąd co do faktu przysługiwania mu względem Skarbu Państwa

wierzytelności o znacznej wartości, które to wierzytelności w rzeczywistości nie istnieją i zawarcie z pokrzywdzonym umowy przelewu wierzytelności o wartości 300 milionów złotych, na podstawie której to umowy pokrzywdzony zobowiązał się do uiszczenia na rzecz M.P. pieniędzy w wysokości 30 milionów złotych tytułem wynagrodzenia, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary ponad 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w C. z dnia 30 maja 2011 roku w sprawie II K .../10 za popełnienie podobnego przestępstwa umyślnego i za tak opisany czyn na mocy art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. skazał go a na mocy art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności.

Apelację od tegoż orzeczenia wywiódł obrońca oskarżonego. Po jej rozpoznaniu, Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2016 r., w sprawie II AKa .../16, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony kasacją przez obrońcę skazanego. W nadzwyczajnym środku zaskarżenia wyżej wymienionemu orzeczeniu zarzucono: „rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie art. 7 k.p.k., co spowodowało szereg błędnych ustaleń faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na jego treść:

- oskarżony M.P. zawierając w dniu 10 czerwca 2013 r. z W. P. umowę posiadał pełną wiedzę, że przedmiotowe wierzytelności nie istnieją,
- oskarżony w sposób bezpośredni zmierzał do doprowadzenia W. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie go w błąd co do przysługiwania mu względem Skarbu Państwa wierzytelności znacznej wartości,
- W. P. nie przekazał M. P. żadnej części wynagrodzenia dlatego, że data zapłaty wynagrodzenia nie została przez strony dokładnie ustalona, podczas gdy zgodnie z § 3 umowy z dnia 10 czerwca 2013 r. nabywca (pokrzywdzony) zobowiązał się wobec zbywcy (oskarżonego), że przekaze mu kwotę (wynagrodzenie) po wygaszeniu wierzytelności”.

W konkluzji kasacji, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Postanowieniem z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II KK 263/16, Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Pismem z dnia 24 sierpnia 2016 r. skazany wniósł „o wznowienie z urzędu postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w [...], sygn. akt XVIII K .../14”.

Obrońca z urzędu adw. M. A., wyznaczona skazanemu M.P. w celu zbadania akt sprawy i ewentualnego sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania lub poinformowania Sądu Najwyższego, że nie stwierdzono podstaw do złożenia takiego wniosku, w pisemnej opinii z dnia 3 stycznia 2017 r., na podstawie art. 84 § 3 k.p.k. stwierdziła brak podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Z wnioskiem z dnia 21 stycznia 2017 r. „o wznowienie postępowania XVIII K .../14 Sądu Okręgowego w [...]” wystąpił w imieniu skazanego adw. M.H. Powołując się na przepisy art. 10 i 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. wniósł o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania XVIII K .../14 Sądu Okręgowego w [...] z uwagi na „nowe okoliczności ujawnione już po wydaniu wyroku” i wskazał, że są to m.in.:

- „1) treść pisma z dnia 25 lutego 2016 r. nr OA-051-81/15 Sądu Rejonowego w K., które to M. P. otrzymał w dniu 07 marca 2016 r. – pismo to zostało wysłane do Prokuratora Generalnego. Pismo to dowodzi, że ważnym dokumentom nie nadano biegu, nie przekazano rozstrzygnięcia innym organom, co nie stało na przeszkodzie aby bez prawnego poparcia twierdzić, że rzeczony wierzytelności nie istnieją oraz żeby przeciwko M. P. przesłać do Sądu akt oskarżenia;
- 2) akt notarialny, który z mocy prawa jest Europejskim Tytułem Wykonawczym nr 101294002 sporządzony we Francji wraz z tłumaczeniem przysięgłym”.

Zarządzeniem z dnia 30 stycznia 2017 r. Przewodniczący Wydziału II Izby Karnej Sądu Najwyższego wezwał wnioskodawcę m.in. do uzupełnienia wniosku o wznowienie postępowania przez sporządzenie jego uzasadnienia, pod rygorem niekorzystnych skutków procesowych. Zarządzenie to zostało doręczone tak skazanemu, jak i jego obrońcy.

W osobistym piśmie z dnia 7 lutego 2017 r. M. P. wskazał: „w nawiązaniu do wezwania Sądu Najwyższego uzupełniam swój wniosek o wznowienie postępowania poprzez dołączenie uzasadnienia. W tym miejscu ośmielam się

zaznaczyć, że uzasadnienie jest zawarte w samym złożonym już wniosku. Wskazane są tam bowiem 2 nowe dokumenty będące nowymi faktami i okolicznościami w sprawie. Treść tychże dokumentów, które przecież Sąd Najwyższy przeanalizować potrafi mówi sama za siebie. W związku z powyższym nadal twierdzę, iż wniosek o wznowienie postępowania zawiera wszelkie elementy prawem procesowym przewidziane”.

Obrońca skazanego do zarządzenia z dnia 30 stycznia 2017 r. się nie ustosunkował.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnej odpowiedzi na wniosek o wznowienie wniósł o jego oddalenie.

W reakcji na stanowisko prokuratora skazany przesłał pismo, w którym wskazał, że się z nim nie zgadza oraz dołączył do niego książkę swego autorstwa pt. „P.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W związku z mało precyzyjnym oznaczeniem wniosku o wznowienie na wstępie zauważyć wypada, że analizowany wniosek dotyczy wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 kwietnia 2016 r., w sprawie II AKa .../16, a to oczywiście uzasadnia właściwość funkcjonalną Sądu Najwyższego do jego rozpoznania (art. 544 § 2 k.p.k.).

Należy również stwierdzić, że choć przy przytaczaniu podstaw prawnych wznowienia postępowania wnioskodawca nie odwołał się do treści art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. to w istocie wniosek swój oparł na ujętej w tym przepisie przesłance ujawnienia się nowych faktów lub dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu tudzież, że jego czyn nie stanowił przestępstwa.

Rozważania dotyczące zasadności wskazanej we wniosku podstawy wznowienia postępowania rozpocząć trzeba od podkreślenia, że wobec domniemania prawidłowości ustaleń i rozstrzygnięć zawartych w prawomocnym orzeczeniu, wznowienie postępowania jest instytucją wyjątkową. Nadzwyczajny jego charakter wyraża się również i w tym, że podstawy wznowienia nie stanowi ujawnienie się po wydaniu wyroku jakichkolwiek nowych faktów lub dowodów, czy też zgłoszenie określonych wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia,

ale ujawnienie się takich nowych faktów lub dowodów, które wiarygodnie podważają prawdziwość dokonanych, istotnych ustaleń faktycznych (zob. np. wyrok SN z 10 października 1995 r., II KO 76/94, OSNKW 1996, nr 1 - 2, poz. 9, czy postanowienie SN z 24 kwietnia 1996 r., V KO 2/96, OSNKW 1996, nr 7 - 8, poz. 47).

Należy przy tym pamiętać, że nowe fakty i dowody muszą być uprzednio nieznane nie tylko sądowi, ale także stronie, która opiera na nich wniosek o wznowienie postępowania. Stanowisko to ma swoje oparcie w jednoznacznym brzmieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. obowiązującym od 1 lipca 2015 r. (tak też trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie V KO 92/16, LEX nr 2237291; K. Dąbkiewicz, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2015*, LEX 2015, *Komentarz do art. 540*, teza 1).

Sama nowość źródła dowodowego, czy też środka dowodowego pochodzącego z tego samego źródła dowodowego, bez wskazania na poważne prawdopodobieństwo nietrafności prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy, nie przesądza jednak o wystąpieniu powodu do wznowienia postępowania. Tym samym zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że sąd rozpoznający wniosek zobligowany będzie niejako do automatycznego jego uwzględnienia. Owe nowe fakty i dowody podlegają bowiem ocenie sądu, dokonywanej - co należy dobitnie podkreślić - w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji. Oddzielenie tej oceny od całokształtu dowodów, które stały się podstawą dotychczasowych orzeczeń, czyniłoby ją nieracjonalną i w zasadzie oderwaną od realiów sprawy. A przecież tylko na gruncie tych realiów i po wnikliwym skonfrontowaniu dowodów "nowych" (zgłoszonych we wniosku o wznowienie postępowania) z dowodami dotychczas występującymi, możliwe jest stwierdzenie, czy pierwsze z wymienionych nakazują uznać z dużym prawdopodobieństwem ustalenia dokonane przez orzekające sądy obu instancji za wadliwe. Ze wskazanej wyżej podstawy wznowienia wynika zatem, że rozpoznanie opartego na niej wniosku o wznowienie ogranicza się wyłącznie do badania, czy rzeczywiście po uprawomocnieniu się wyroku ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną

błądność wyroku objętego wnioskiem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2013 r., V KO 21/13, LEX nr 1313142). Należy również wskazać, że to na autorze wniosku o wznowienie postępowania ciąży powinnośc zaoferowania sądowi nieznanego przedtem faktu lub dowodu i podważenia w ten sposób domniemania prawidłowości dokonanych wcześniej ustaleń, czyli wykazania, że owe konkretne nowe fakty lub dowody w wysokim stopniu uprawdopodobniają zaistnienie określonej pomyłki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KO 68/16, LEX nr 2204996).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca tej powinności nie dopełnił, co musiało skutkować oddaleniem złożonego przez niego wniosku o wznowienie postępowania. Pomijając fakt, że mimo wezwania do uzupełnienia wniosku poprzez nadesłanie jego uzasadnienia, wnioskodawca uzasadnienia tego nie sporządził, błędnie zakładając, że treść wymienionych we wniosku dokumentów sama przez się wskazuje na błędy, jakich dopuszczono się w postępowaniu rozpoznawczym, to nadto nawet nie umożliwił Sądowi Najwyższemu zapoznania się z całością materiału dowodowego, do jakiego w swym wniosku wznowieniowym się odwołał. Do wniosku nie dołączono bowiem kopii pisma Sądu Rejonowego w K. z dnia 25 lutego 2016 r. nr OA-051-81/15, wymienionego w punkcie 1 wniosku. Co więcej, wnioskodawca nie pokusił się nawet o dokładne, umożliwiające ocenę wartości dowodowej tego dokumentu, przywołanie jego treści. Nie wykazał nadto, by treść owego dokumentu nie była mu znana przed prawomocnym zakończeniem postępowania. Wręcz przeciwnie. Z treści wniosku o wznowienie postępowania wynika jednoznacznie, że powyższe pismo Sądu Rejonowego w K. skazany otrzymał 7 marca 2016 r. (k. 69).

Jeśli chodzi natomiast o powołany w punkcie 2 wniosku wznowieniowego „akt notarialny”, którego tłumaczenie zostało dołączone do wniosku, to stwierdzić trzeba, że bynajmniej nie wskazuje on, by w postępowaniu, którego wznowienia skarżący się domaga, dopuszczono się uchybień uzasadniających owe wznowienie.

Przede wszystkim należy wskazać, że ów akt notarialny sporządzony we Francji w dniu 30 września 2016 r. potwierdza jedynie zdeponowanie przez M.P. w Kancelarii, [...]we Francji wymienionych w tymże akcie dokumentów, z których

część ewidentnie jest pozbawiona wymaganego przez art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. elementu nowości, a to z uwagi na fakt, iż powstały i były znane M. P. jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania, którego dotyczy wniosek o wznowienie, a mianowicie:

1) oświadczenie M.P. „działającego z upoważnienia i w imieniu Skarbu Państwa, Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.” w formie dobrowolnej deklaracji nr 1/12/2015 z dnia 10 listopada 2015 r. złożonej w Zakładzie Karnym w P. będącej oświadczeniem o uznaniu długu Skarbu Państwa na rzecz P. sp. z o.o. z siedzibą w G. i dobrowolnym poddaniu się egzekucji,

2) upoważnienie notarialne do wykonania czynności Rep. A nr ... z dnia 22 lutego 2016 r.;

3) akt notarialny z dnia 9 października 2014 r. z załącznikami, Rep. A nr .../2014;

4) postanowienie z dnia 1 grudnia 2014 r., sygn. akt I Co .../14 Sądu Rejonowego w C. o nadaniu klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 9 października 2014 r. Rep. A nr .../2014 na rzecz wierzyciela M.P. przeciwko dłużnikowi P. Sp. z o.o. z siedzibą w G.;

5) zapytanie o zadłużenie skierowane do Ministerstwa Finansów z dnia 3 marca 2016 r.

Za dowody wskazujące na zaistnienie pomyłki sądowej w procesie zakończonym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie II AKa .../16 nie mogą być również uznane pozostałe dołączone do akt sprawy tłumaczenia dokumentów z języka francuskiego. Nie mają one bowiem albo cechy *novum*, albo nie zawierają okoliczności podważających trafność wydanego, prawomocnego rozstrzygnięcia. Odnosząc się jeszcze do sygnalizowanej wcześniej cechy nowości należy dodatkowo wskazać, że w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. mowa jest o nowych faktach i dowodach nieznanymi stronie nie tylko na etapie postępowania rozpoznawczego, ale także postępowania odwoławczego, gdyż w tym stadium procesu odwołujący się może powołać nowe fakty lub dowody, gdy nie mógł tego uczynić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. Niewykazanie *novum* powoduje oddalenie wniosku (zob. D. Świecki [w:] Kodeks postępowania karnego.

Komentarz, WK 2015, teza 12 do art. 540). Owego novum, jak już zauważono wyżej, w stosunku do zdecydowanej większości dołączonych do wniosku dokumentów jego autor nie wykazał i co więcej – w związku z faktem, że *gros* z nich pochodziła od M.P. – wykazać nie mógł.

Te dokumenty zaś, które ewidentnie powstały już po prawomocnym zakończeniu postępowania, a którego dotyczy wniosek o wznowienie, nie dają żadnych podstaw do tego, by twierdzić, że w postępowaniu tym dopuszczono się uchybień uzasadniających jego wznowienie.

Konkludując należy stwierdzić, że w związku z faktem, iż wnioskodawca nie wykazał wystąpienia podstaw do wznowienia postępowania, o których stanowi art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., Sąd Najwyższy wniosek w tym przedmiocie oddalił i obciążył skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.

kc